

Proloog

Op 10 juni 1979 werd ik geboren in Goes.

Zoutelande, 30 augustus 1983

MIJN zusje wordt twee. In de tuin van ons vakantie-huisje staat een lange rij tafels met bij elke stoel een stuk taart. Overal lopen mensen, iedereen praat en lacht en eet. Ik ben vrolijk. De zon schijnt en ik beweeg me naar een van de gebakjes om een hap te nemen.

Op dat moment voel ik een enorme klap op mijn hoofd. Ik val omver en mijn vader sleurt me aan de mouwen van mijn jurk naar binnen.

Zoutelande, 5 september 1983

WE zijn met vijf kinderen van de camping en we staan met z'n allen rond het klimrek in de tuin van ons vakantiehuisje. Ik ben de jongste. De grootste kinderen durven aan het hoogste punt van het klimrek te gaan hangen om zichzelf dan los te laten en zo een meter naar beneden te springen.

Ik ben aan de beurt om het te proberen en na een paar minuten bungelen klauter ik naar beneden. Ik durf niet te springen. Het is te hoog.

'Hier, drink dit,' zegt het grootste meisje, met lange blonde haren. En ze geeft mij een oude limonadefles gevuld met water. 'Dit is toverdrank. Als je dit drinkt, dan durf je alles!' Ik drink het water en spring van het klimrek.

IK moet ongeveer zeven jaar oud zijn geweest toen ik hoorde over het bestaan van het Wereld Natuur Fonds, dat je daar lid van kon worden en dat er dan dieren gered zouden worden. Ik wilde dat. Dieren die uitstierven was het ergste wat ik kon bedenken en daar moest ik iets aan doen.

Vanaf dat moment knutselde ik elk jaar mijn eigen collectebus in elkaar. Ik belde bij vreemde mensen aan in de wijken rondom ons huis en haalde zo genoeg geld op om mijn lidmaatschap te kunnen betalen. Ik werd een W.N.F.-Ranger en redde onder andere de panda en de bever.

Boy zat bij mij in de klas op de basisschool. Hij was ook W.N.F.-Ranger.

We hadden meer gemeen, want net als ik kon hij goed tekenen: bij elke opdracht ontstond een strijd wie het mooiste kunstwerk zou produceren. Natuurlijk was ik verliefd op Boy.

Het Wereld Natuur Fonds organiseerde elk jaar de 'Nationale Rangerdag'. Niet iets wat voor mij was weggelegd, want dit soort evenementen werd altijd 'ver weg' georganiseerd.

Tot het jaar dat ik in groep 8 zat... De nieuwe *Tam Tam* (het W.N.F.-Ranger-blad) kwam uit en zowel Boy als ik had al meteen gezien dat het jaarlijks spektakel ditmaal in Yerseke werd georganiseerd: een dorp niet ver van onze woonplaats Goes.

We gingen er samen heen, met de mosselboot. Eindelijk konden we ongezien de hele dag met elkaar praten en het leuk hebben.

De natuur, tekenen, de middelbare school, wat we later zouden worden – alles passeerde de revue. Het beste van al: Geen andere kinderen uit de klas die ons pestten met dit samenzijn, want hier was niemand die ons kende.

De volgende ochtend wist ik dat ik iets moest doen.
Een teken. Iets wat hij zou herkennen, maar verder niemand anders. Ik zou eruitzien als een pandabeer.
Terwijl ik normaal gesproken alleen maar gekleurde kleren droeg, haalde ik nu alle kasten overhoop op zoek naar zwarte en witte kledingstukken. Gekleed in zwarte broek, witte blouse en zwart gilet toog ik naar school.

‘Wauw, een pandabeer!’ riep Boy toen ik de klas binnenwandelde.

IK wist zelf wel dat ik niet per se beter was dan de andere kinderen. Nee, ik deed gewoon beter mijn best. Op mijn derde won ik mijn eerste eerste prijs (een verfschort van Bobo) en later volgden vele kleur- en verfdozen. Ik had ontdekt dat, als ik een kleurplaat serieus nam, de winkans bijna 100% werd.

Dus selecteerde ik de kleurwedstrijden ondertussen op de te winnen prijs. Er waren immers zoveel mogelijkheden om in de prijzen te vallen, dat ik mijn energie beter in wedstrijden kon stoppen waar ik iets kon winnen wat ik écht wilde hebben.

Oliver & Co was net uit. Een nieuwe Walt Disney-film, iedereen had het er over. In de plaatselijke speelgoedwinkel De Speelboom hadden ze een schap vol merchandise en de meest verwende kinderen uit mijn klas hadden al poppetjes en stickers. Die wilde ik ook wel, maar het állerliefst wilde ik gewoon de film zelf zien en dat was precies wat je kon winnen bij de kleurwedstrijd die De Speelboom organiseerde. De tweede prijs bestond uit vier bioscoopkaartjes en meer dan ooit nam ik mij voor dat ik de prijs moest winnen.

Ik kleurde en kleurde en maakte de mooiste kleurplaat die ik ooit had gemaakt. Om inderdaad, zoals ik wel had verwacht, een paar weken later een brief op de mat te vinden waarin ik werd gefeliciteerd met mijn prijs. Ik was eerste geworden. Ik huilde. Ik wilde helemaal geen waardebon om gratis te winkelen bij De Speelboom.

De tweede prijs, de bioscoopkaartjes, was aan mij voorbij gegaan. Ik was té goed.

WE woonden op een dijk. Het verhaal gaat als volgt: We keken uit op een weiland en achter dat weiland stond de grootste gereformeerde school van Nederland ofwel 'een griffo-school', zoals wij dat noemden. Onze griffo-meisjes waren een soort streng religieuze hoofddoekmeisjes, maar dan zonder hoofddoek, maar mét lange rok en een ander geloof.

Om het saaie leven vol restricties – waarin radio en tv verboden waren en de paardenstaarten in het haar een verplichting leken, net als de lange aseksuele rokken die alle vrouwen droegen, de vele verplichte kerkbezoeken elke week en de enorme sociale controle die erop toezag dat alles, ja alles vroom en zedelijk was – toch wat kleur te geven, hadden de griffo-meisjes zo hun eigen methoden.

Aan het einde van de dijk kwam je bij de snelweg en langs de snelweg stond het bushokje waar alle griffo's 's middags werden opgepikt om teruggedreden te worden naar hun dorpen. Zo tegen het spitsuur was het druk op de weg, waardoor hun actie nóg effectiever was.

Na het laatste lesuur togen de griffo-meisjes naar het toilet om daar hun onderbroekjes uit te doen en ze te verstoppen in tassen en jassen.

Bij het bushokje, in de spits, aan de snelweg positioneerden ze zichzelf: op het bankje, met de rok omhoog en de benen wijd. Hoe meer ongelukken, hoe beter.

Ik heb ervoor gekozen dit verhaal te geloven.

MET inkt wilde ik een snorretje schilderen over het portret van een mevrouw in mijn Oilily-agenda. Rommelend in mijn pennendoos kwam ik tot de

conclusie dat ik die dag geen penseel had meegenomen. Shit. Voorzichtig tikte ik op de rug van het meisje vóór mij. Anne draaide zich met een ruk om. 'Wat mot je?!

'Heb jij misschien een penseel bij je?' vroeg ik.

'Jawel, maar dat krijg je niet,' antwoordde ze.

Met een frons keek ik haar aan.

'Een echte kunstenaar heeft altijd penselen bij zich en als jij ze nu niet bij je hebt, nou, dan ben je geen kunstenaar en heb je ze ook niet nodig.'

Triomfantelijk draaide ze zich van me af.

Dat ik later misschien kunstenaar wilde worden had ik nog nooit aan iemand op school verteld. Waarom maakte ze deze opmerking?

Anne was vervelend. Haar vader was geschiedenisleraar en we kregen ook les van hem. De meeste docenten kwamen met verjaardagen bij haar ouders thuis en dat leek haar het gevoel te geven dat ze extra belangrijk was en meer kon doen en zeggen in de klas dan de anderen.

Niet dat ze populair was – ik geloof dat de meeste van mijn klasgenoten haar vaak vervelend vonden. Alhoewel ik dat niet helemaal zeker wist, omdat ik zelf eigenlijk ook niet echt bevriend was met mensen uit mijn klas.

Op een dag was ze begonnen zichzelf 'Annebell' te noemen.
Dat was de nieuwe naam waarmee ze voortaan aangesproken diende te worden.

Ik vond het zó stom.

Zo stom dat ik na het penselenincident besloot om voortaan al mijn tekeningen te signeren met TINKEBELL. – in hoofdletters mét een punt erachter. Dan was mijn naam groter en belangrijker.

En wanneer ik dan ooit een beroemde kunstenaar werd, dan zou ik ervandoor gaan met háár zogenaamd geniale naam-in-geving.

Nooit meer iets van haar gehoord.

DIE ochtend had Eddy mij heel discreet aan de mouw van mijn jas naar een hoek van de garderobe getrokken. Fluisterend zei hij: 'Je bent vandaag een beetje oranje uitgevallen, misschien moet je even naar de wc om te checken.'

Inderdaad: oranje, zag ik in de spiegel bij de wc's, en met een stuk papier veegde ik het ergste van mijn gezicht.

Kut. Had ik dan per ongeluk de verkeerde kleur gezichtspoeder gekocht en vanmorgen in de donkere badkamer niet in de gaten gehad dat die mismatchte met de kleur van mijn huid?

Een paar maanden geleden had ik een camouflagestick gekregen en die werkte zo goed dat ik er elke week wel eentje opgebruikte. Omdat die stick een beetje afgaf, had een vriendin geadviseerd om daar weer een gezichtspoeder overheen te gebruiken: 'Dan plakt je gezicht niet zo.'

Peinzend zat ik voor me uit te staren in het geschiedenislokaal. Terwijl de les vorderde krabde ik voorzichtig over mijn wang, rolde een balletje van dat wat onder mijn nagel bleef zitten en schoot het weg, het gangpad in.

Ik had me die ochtend een beetje geschaamd. Voor mijn gevoel zat ik in een impasse: ofwel ik liep voor gek met een gezicht vol puisten, ofwel ik kreeg de hele dag commentaar over al mijn lagen make-up.

Na de laatste bel toog ik naar de aula om daar nog een paar uur aan een schilderij te werken. Leonie was er ook. Zij deed nooit echt iets, maar vaak zat ze er wel bij wanneer ik na schooltijd bleef tekenen of schilderen. Eigenlijk wist ik weinig van haar, maar ze kon altijd wijs op allerlei vraagstukken reageren en – en dat vond ik juist vandaag erg fijn – zij was de enige andere leerling uit mijn jaar die ook veel make-up gebruikte. In haar geval overigens niet om puistjes te bedekken, want die had ze niet. Leonie was bloedmooi.

‘Waarom gebruik jij eigenlijk zoveel make-up?’ vroeg ik haar. Ze keek me lachend aan.

‘Hoe kan juist jij dit nu niet begrijpen?’ grijnsde ze. ‘Alles ziet er toch veel gezelliger uit met een beetje kleur?’ Om te vervolgen, terwijl ze keek naar mijn glas verfwater met penselen erin: ‘Jee-tje, hoe zou dát eigenlijk smaken?’

Ze pakte het glas en dronk het leeg. In haar mondhoek zat een restje roze.

Ik ben de blauwbilgorgel,
Mijn vader was een porgel,
Mijn moeder was een porulan,
Daar komen vreemde kind'ren van.
Raban! Raban! Raban!

Ik ben een blauwbilgorgel
Ik lust alleen maar korgel,
Behalve als de nachtuil krijst,
Dan eet ik riep en rimmelrijst.
Rabijst! Rabijst! Rabijst!

Ik ben een blauwbilgorgel,
Als ik niet wok of worgel,
Dan lig ik languit in de zon
En knoester met mijn knezidon.
Rabon! Rabon! Rabon!

Ik ben een blauwbilgorgel
Eens sterf ik aan de schorgel,
En schrompel als een kriks ineen
En word een blauwe kiezelsteen.
Ga heen! Ga heen! Ga heen!

Cees Buddingh'

IN de achtenhalf jaar dat ik volksdanste, was er een moment geweest dat zoveel indruk op me had gemaakt, dat me zo had gechoqueerd, dat ik er jaren later nog steeds regelmatig van wakker schrok.

We waren op weg naar Litouwen om daar twee weken lang in traditionele Zeeuwse klederdracht op te treden voor de nationale televisie. Ik geloof dat we er in twee dagen heen reden met de bus. Iets over de helft, ergens in Polen, overnachtten we in een kindertehuis dat leegstond omdat alle kinderen in de vakantie naar huis gingen. De tweede dag van de reis bestond voor een groot deel uit wachten voor de Litouwse douane. We stonden er al ruim een uur en mochten even naar buiten. The middle of nowhere, een paar kilometer voor de grens. Een van de oudere jongens, de lange met enórm grote voeten in gigantische legerkisten, stond op een muurtje toen er een vlinder langsvloog. Met mijn ogen volgde ik hoe ze van bloem naar bloem bewoog en de lange jongen passeerde. 'Kijk eens naar die mooie vlinder!' riep ik.

Hij keek naar beneden en sprong. Raak.

OF ik dan misschien in de appelchipsverwerkingsfabriek wilde werken? Verder was er niet zoveel aanbod aan vakantiewerk.

Ik was allang blij dat ik iets kon gaan doen. Misschien viel het wel mee.

Met een busje werden we naar de loods gebracht, ergens bij een of ander dorp. We hadden geen van allen enig idee wat er van ons werd verwacht, maar werk was werk en we wilden allemaal geld verdienen. We werden een soort garage binnengeleid, waar twee grote bakken naar binnen werden gereden, gevolgd door enkele containers gevuld met zakken appelchips die over de datum waren. De opdracht: alle zakjes chips openen en ze legen in de bakken.

We werden alleen gelaten.

Er hing een vreemde sfeer. We kenden elkaar niet en een beetje ongemakkelijk leegden we de eerste zakjes in de enorme bak. Bijna een uur moesten we al bezig zijn geweest toen de eerste van ons grapjes begon te maken. Wat was de zin van dit werk? Waarom moesten deze zakjes leeg? Was dit een grap? Een verborgen camera? Een appelchip, wat was dat voor iets?

Er stond een Duitse tekst op de zakjes. Alles was over de datum, maar we proefden toch. Gegiste, gesuikerde appel, daar smaakte het naar. De substantie was weëig. We spuugden de gedroogde appelstukjes uit. Wie spooog het verst? Naar elkaar. Toen met z'n allen in de bak geklommen. Vechten, nog meer spugen, in elkaars kleding, schoenen, haar – ook de gekauwde en weer uitgespuugde variant.

Er kwam iemand aan.

Razendsnel stonden we weer om de bak heen opgesteld, zakjes leegschuddend.

We werden naar een andere ruimte gebracht, waar nog meer bakken vol appelchips naar binnen werden gereden en in een machine werden geladen die de bakken een voor een langzaam leegkierperde boven een lopende band. Onze nieuwe taak: met platte handen op de lopende band vol chips slaan. Niet te hard, niet te zacht, niet te snel, niet te langzaam. Er mochten geen kruimels ontstaan, maar de chips mochten niet langer als chips herkenbaar zijn.

Al na een paar minuten voelde ik dat het mis was en met een blik op de appelchipsstukjes, zojuist geplet door mijn handpalm, zag ik de eerste bloedsporen. Met een ontredderd gezicht vroeg ik aan een oudere man die hier zo te zien al jaren rondliep wat het doel was van deze pijnlijke onderneming.

Vriendelijk antwoordde hij: 'Meisje, deze appelstukjes gaan in de cruesli en de muesli.'